

Regelbunden tillsyn i Österskolan

Förskoleklass

Grundskola, årskurserna 1–5

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Lunds kommun under våren 2009 och besökt Österskolan den 21 april. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats ([www.skolinspektionen.se/Regelbunden tillsyn](http://www.skolinspektionen.se/Regelbunden_tillsyn)).

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har huvudmannen och rektorn för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen inom tre månader från dagen för Skolinspektionens beslut, dvs. senast den 23 november 2009.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Österskolan, dels den information som samlats in under besöket. I Österskolan intervjuades rektorn, lärare och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av Österskolan

Tabell 1: Antal elever på Österskolan

Österskolan	Antal elever
Förskoleklass	22
Grundskola	97

Källa: Uppgifter från skolan vårterminen 2009

Österskolan är en F–5-skola med 119 elever i Södra Sandby i östra delen av Lunds kommun. Skolan tillsammans med två förskolor och ett fritidshem utgör Furets verksamhetsområde, som i sin tur ingår i Team Södra Sandby, en organisation bestående av samtliga skolor och förskolor i området.

2 (13)

Ledningsgruppen består av skolans rektor tillika verksamhetschef för verksamhetsområdet, en rektor för förskoleverksamheten samt sammanlagt sex arbetslagsledare för förskola, skola respektive fritidsverksamhet.

Österskolan är organiserad i två arbetslag, ett som omfattar fritidsverksamheten samt förskoleklassen - årskurs 2 och ett för årskurserna 3–5. Fritidsverksamheten är under hela skoldagen tätt knuten till skolan. Undervisningen bedrivs förutom vid temaarbeten främst i åldershomogena klasser, men ofta i halvklasser.

På skolan finns ett elevvårdsteam som består av pedagoger, specialpedagog, skolsköterska och rektor.

Personalstyrkan består sammanlagt av 23 personer, varav åtta är lärare inklusive specialpedagog.

Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

1 Kunskaper

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans kunskapsresultat och arbetet för att ge eleverna möjlighet att nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger eleverna att nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Tabell 1: Resultat på nationella ämnesprov i årskurs 5

		2007		2008	
		Östersko- lan	Riket	Östersko- lan	Riket
Andel (%) elever som nått kravnivån på samtliga delprov på de nationella ämnesproven	Engelska	96	85	82,5	87
	Matematik	92	72	88,5	73
	Svenska	96	71	70	72
	Svenska som andraspråk	.	56	.	61

Källa: Uppgifter från skolan 2009-04-23. Uppgifter på riksnivå för variabeln nationella ämnesprov presenteras utifrån ett obundet slumpvis urval om 200 skolor, från vilka Skolverket samlar in uppgifter om måluppfyllelse på de nationella ämnesproven. För svenska och svenska som andraspråk är delprov 4 för 2007 exkluderat på grund av stora bortfall.

. = Uppgift saknas

Kommentar och bedömning:

Österskolans resultat på de nationella ämnesproven för årskurs 5 låg som framgår av tabellen ovan år 2007 nära full måluppfyllelse i ämnena svenska och engelska och inte långt därifrån i matematik, dvs. högt över det tal som tagits fram av Skolverket i syfte att utgöra en indikation på ett riksgenomsnitt. Under det senaste året har emellertid resultaten sjunkit betydligt och hamnar då i ämnena svenska och engelska under det nämnda riksgenomsnittet för det aktuella året. På skolan har man noterat detta och förklarar det med att det under år 2008 fanns elever i årskurs 5 med särskilda behov. Någon ytterligare diskussion har inte förts, då man på skolan för övrigt anser det vara en naturlig variation mellan åren. Noteras kan emellertid att även antalet elever i årskurs 5, dvs. underlaget för beräkningarna, har sjunkit med nästan en tredjedel under dessa år, från 25 elever år 2007 till 17 elever år 2008. Resultatet för årskurs 5 för år 2009 ligger enligt uppgifter från skolan åter högt över riksgenomsnittet.

4 (13)

Skolinspektionens bedömning är att läroplanens och kursplanernas mål i huvudsak uppfylls.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Bedömningspunkter

1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp elevernas kunskapsutveckling och resultat i alla ämnen i förhållande till styrdokumentens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

Motivering

1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

Motivering

1.2.3 Lärarna upprättar en individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtalen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

Motivering

1.3 Bedömning

Bedömningspunkter

1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

Motivering

1.3.2 Vid bedömning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

Motivering

1.4 Genomförande av utbildningen

Bedömningspunkter

1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering
Av läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m., Lpo 94, 2 Mål och riktlinjer, framgår bl.a. att mål att sträva mot anger inriktningen på skolans arbete. De anger därmed en önskad kvalitetsutveckling i skolan. Som exempel nämns under rubriken 2.2 Kunskaper, att skolan bl.a. ska sträva efter att varje elev utvecklar nyfikenhet och lust att lära, sitt eget sätt att lära och tillit till den egna förmågan, förmåga att utforska samt att arbeta både självständigt och tillsammans med andra såväl som att lyssna, diskutera, argumentera och använda sina kunskaper som redskap för att formulera och pröva antaganden och lösa problem. Av de dokument som Skolinspektionen har tagit del av samt under intervjuer med lärare och elever framgår det att man på Österskolan arbetar med att anpassa och bryta ner de nationella målen till lokala kunskapsmål. Uppläggningsen av undervisningen sker dock främst utifrån en motsvarighet till de nationella uppnåendemålen och, bortsett från i förskoleklassen, i mindre utsträckning i enlighet med läroplanens strävansmål. Skolinspektionens bedömning är att åtgärder behövs för att säkerställa att undervisningen i skolans tidiga år i högre grad planeras utefter läroplanens och kursplanernas strävansmål.

6 (13)

1.4.2 Eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att göra skolan till en god miljö för elevernas utveckling och lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

1.4.5 Utbildningen i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov**Bedömningspunkter****1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.**

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

2 Normer och värden

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling samt skolans arbete för att ge eleverna en trygg miljö.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

8 (13)

Motivering

2.1.3 Skolan har upprättat en plan mot kränkande behandling i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering
Enligt 14 a kap. 8 § skollagen ska huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Österskolan har en likabehandlingsplan som i stor utsträckning uppfyller författningarnas krav. Rutiner och åtgärder för när kränkning har inträffat finns noggrant angivna liksom ansvarsfördelningen för insatserna. Det som dock inte motsvarar de krav som ställs på en plan mot kränkande behandling enligt skollagen, är att skolans plan är områdesövergripande, vilket innebär att den enskilda verksamheten inte är tillräckligt synlig. Det förebyggande arbetet är allmänt beskrivet och planen utgår inte från lokalt identifierade behov och anger inte vilka konkreta insatser som är planerade för Österskolan inför det läsår planen gäller. Skolinspektionen bedömer att åtgärder behövs för att anpassa Österskolans plan till gällande lagstiftning.

3 Ledning och kvalitetsarbete

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område rektors ansvarstagande för skolans målinriktning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen. Tillsynen behandlar också tillgång till utbildning samt resurser i form av personal liksom hur rektorn följer bestämmelserna för skolan.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

Motivering

3.1.2 Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering
I bilaga 3 till skollagen finns föreskrifter om utbildningens omfattning i grundskolan (timplan). Enligt 2 kap. 3 § grundskoleförordningen anges i timplanen bl.a. det totalt garanterade antalet timmar (garanterad undervisningstid). Vidare anges i 2 kap. 6 § grundskoleförordningen att det för varje ämne finns en kursplan där det anges de mål som undervisningen ska sträva mot och de mål som eleverna ska ha uppnått efter det femte och det nionde skolåret. Av 2 kap. 19-20 §§ i grundskoleförordningen framgår att ett visst antal timmar i timplanen ska avsättas för elevens val. Denna undervisning ska syfta till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen. Undervisningen ska till sitt innehåll och sin inriktning vara förenlig med målen i den kursplan eller de kursplaner som regeringen fastställt för det ämne eller de ämnen som utgör elevens val. Skolan ska erbjuda eleverna ett allsidigt urval ämnen samt eftersträva att tillgodose elevernas val genom att utnyttja de möjligheter som finns inom ramen för gällande bestämmelser. I de dokument Skolinspektionen har tagit del av skriver Österskolan att man, då man inte kan erbjuda eleverna ett fullgott utbud då det gäller elevens val, har ersatt detta med ämnet Livskunskap. Detta bekräftas även i intervjun med rektorn. Skolinspektionen menar att denna ämnesinriktning på Österskolan snarast motsvarar skolans val och att åtgärder därför behövs för att kunna erbjuda eleverna på Österskolan elevens val i den omfattning som de enligt förordningen har rätt till.

3.1.3 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

Motivering

10 (13)

3.1.4 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad för eleverna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

3.2 Personalens utbildning

Bedömningspunkter

3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

3.2.2 Rektorn har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

3.3 Rektors ansvar

Bedömningspunkter

3.3.1 Rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

3.3.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

3.3.3 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg iakttas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

Motivering

3.4 Kvalitetsarbete**Bedömningspunkter****3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen.**

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Av läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m., Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, framgår att skolans verksamhet måste utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Huvudmannen har ett givet ansvar för att så sker. Den dagliga pedagogiska ledningen av skolan och lärarnas professionella ansvar är förutsättningar för att skolan utvecklas kvalitativt. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt provas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder provas och utvecklas. Vidare framgår av Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar, att rektorn ansvarar för att en lokal arbetsplan upprättas samt för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och till målen i skolplanen och den lokala arbetsplanen. Rektorn har ansvaret för skolans resultat. Av 2 kap. 23 § grundskoleförordningen framgår att för genomförandet av de fastställda målen för utbildningen ska det finnas en arbetsplan. Arbetsplanen ska utarbetas under medverkan av lärare och övrig personal samt företrädare för eleverna och deras vårdnadshavare. Av den dokumentation inspektörerna tagit del av såväl som under intervjuer med rektorn och lärare framgår att ett systematiskt kvalitetsarbete saknas samt

att det på skolnivå saknas uppföljning och utvärdering av skolans resultat över tid. Till exempel saknas det på skolnivå information om och utvärdering av var eleverna befinner sig kunskapsmässigt i samtliga ämnen i förhållande till målen. Lärarna känner elevernas måluppfyllelse, men resultaten kommuniceras dåligt mellan lärarlagen. En arbetsprocess där man i högre grad diskuterar mål och resultat har dock påbörjats. Vidare framkommer att kvalitetsarbetet på Österskolan i alltför hög grad är områdesgemensamt samt att elever och vårdnadshavare inte deltar i tillräcklig utsträckning. Detta innebär att fokus inte alltid hamnar på de områden som är av särskild vikt för den egna verksamheten.

Skolinspektionen bedömer att det på Österskolan behövs åtgärder för att tydliggöra och stärka kvalitetsarbetet och knyta det tydligare till den egna verksamheten.

3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering

Enligt 3 § i förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. (SFS 1997: 702) ska skolornas kvalitetsredovisningar innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats samt en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser vidta för ökad måluppfyllelse. I kvalitetsredovisningarna ska bl.a. verksamhetens förutsättningar, arbetet i verksamheten och utbildningens måluppfyllelse redovisas. I kvalitetsredovisningen ska vidare uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplaner och planer mot kränkande behandling redovisas. Kvalitetsredovisning ska slutligen enligt förordningens 4 § utarbetas under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet med kvalitetsredovisning.

Av föregående punkt (3.4.1) framgår att kvalitetsredovisningen på Österskolan är områdesgemensam. I detta avseende har den mer karaktär av verksamhetsbeskrivning än kvalitetsredovisning. Vidare innebär det att dokumentationen inte på ett tydligt sätt är knuten till de områden som är av störst vikt för Österskolan. Den egna verksamheten får inte tillräckligt utrymme i redovisningen. Därutöver saknas övergripande uppgifter om skolans resultat och måluppfyllelse och följaktligen även en analys av dessa.

Skolinspektionen bedömer att åtgärder behövs för att synliggöra skolans resultat samt det arbete som pågår på skolan i kvalitetsredovisningen. Kvalitetsredovisningen behöver konkretiseras och kopplas tydligare till prioriterade områden, förhållanden och processer på den egna skolan.

2009-08-21 Lund

Angerd Eilard

Tommy Månsson